

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Tulevaisuuden maankäyttöpäätökset -hanke

Ota Kantaa -kysely 2019

Ympäristöministeriö on vuoden 2019 alusta käynnistänyt *Tulevaisuuden maankäyttöpäätökset* hankkeen. Maankäyttöpäätökset ovat maankäyttöä tai rakentamista ohjaavia tai rajoittavia viranomaisen päätöksiä, jotka kytkeytyvät kuntien ja maakuntien työhön. Niitä ovat esimerkiksi asema-, yleis- ja maakuntakaavat, muut maankäyttöön liittyvät suunnitelmat ja rajoitukset sekä rakennusluvat.

Hankkeen tarkoituksena on edistää maankäyttöpäätösten digitalisointia. Se parantaa maankäyttö- ja rakennussektorilla mahdollisuuksiamme vastata aikamme merkittävimpiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen, kaupungistumiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.

Ota Kanta -kyselyllä pyydetään palautetta Tulevaisuuden maankäyttöpäätökset -hankkeen tavoitetilasta, tiekartasta sekä alustavista toimenpide-esityksistä.

Kysely on avoinna 5.5.2019 saakka. Palaute on hankkeen edistämisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Saatu palaute käsitellään ja huomioidaan kehitystyön seuraavissa vaiheissa.

1. Miksi muutosta tarvitaan?

2. Hankkeen tavoitetilä 2030

3. Hankkeen tiekartta vaiheittain

1. Miksi muutosta tarvitaan?

Miksi muutosta tarvitaan?

- Maankäytön suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvä kokonaisuus on hämärtynyt kansalaisille ja sen hahmottamisessa on haasteita myös alan asiantuntijoilla.
- Prosessit ovat osin tehottomia ja päällekkäistä työtä tehdään paljon. Prosessien digitalisaatio ja eri osaprosessien yhteensovittaminen koetaan vaikeaksi.
- Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen sekä uuden tiedonhallintalain asettamat edellytykset ja mahdollisuudet.

Keskeiset haasteet

Eri viranomaisten tekemät maankäyttöpäätökset ja suunnitelmat ovat nykytilanteessa hajallaan – osa päätöksistä on paperisia dokumentteja.

Tiedot ovat vaikeasti saatavissa, yhdistettävissä ja hyödynnettävissä. Päällekkäinen työ hukkaa myös verovarjoja.

Maankäyttöpäätökset koetaan vaikeasti ymmärrettäviksi, asukkaiden ja yritysten osallistaminen ja tiedonsaanti on usein haastavaa.

2. Hankkeen tavoitetila 2030

**Mikä on
tavoitetila?**

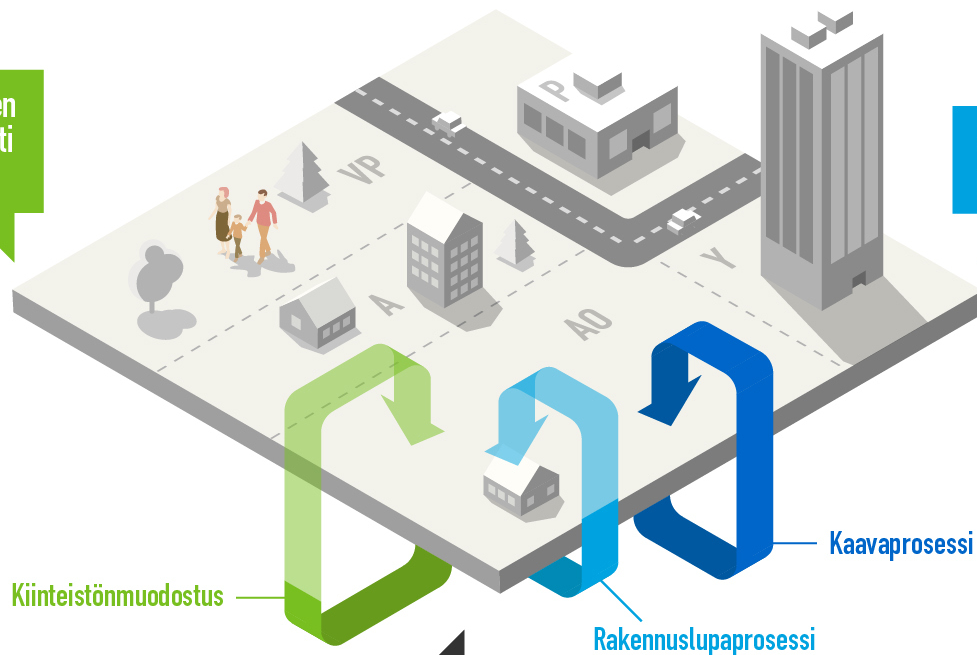
Tavoitetila 2030

tulevaisuuden
maankäyttö-
päätökset

Suunnittelu on
ymmärrettävää

Osallistuminen
ja tiedonsaanti
on helppoa

Päätökset perustuvat
parhaaseen tietoon

Kiinteistönmuodostus

Rakennuslupaprosessi

Kaavaprosessi

Tieto kootaan hallitusti

Osallistuminen ja tiedonsaanti on helppoa

Elinympäristöä rakennetaan yhdessä. Viranomaisten ja muiden toimijoiden välinen vuorovaikutus on sujuvaa. Maankäytön suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvä tieto on ajantasaista, ymmärrettävää ja helposti saatavilla.

Maankäyttöä koskevien päätösten valmisteluun voi osallistua helppokäyttöisten palvelujen avulla. Palvelut on suunnattu niin ympäristöstään kiinnostuneille kansalaisille kuin toimintaansa suunnitteleville yrityksille.

Kansalaisten yksityisyys ja henkilötiedot suojataan.

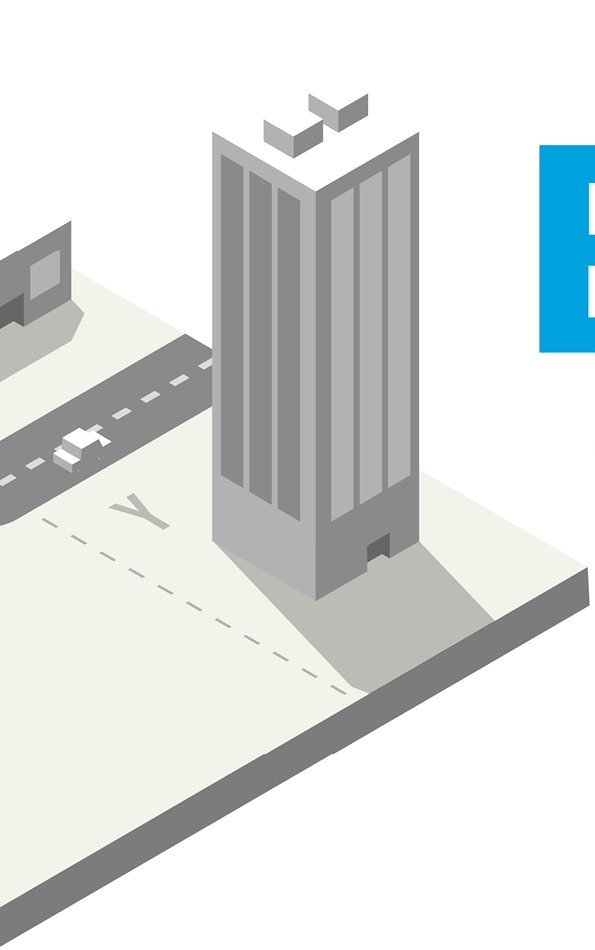

Maankäytön suunnittelua ja rakentamista ohjaavat päätökset ja niiden historiatiedot kootaan yhteen kansallisesti. Tietoa jaetaan digitaalisesti kansallisten ja kansainvälisten avoimien standardien mukaisesti. Maankäyttöpäätöstieto jäsennetään sijainnin perusteella, ja sitä päivitetään hallitusti hankkeiden alusta loppuun.

Päätöstiedot on helposti löydettävissä selkeiden palvelujen avulla. Palveluita kehitetään saadun palautteen perusteella.

Yhteensopivat palvelualustat ja tietorakenteet madaltavat yritysten kynnystä osallistua uusien palveluiden ja liiketoiminnan kehittämiseen.

Tieto kootaan hallitusti

Päätökset perustuvat parhaaseen tietoon

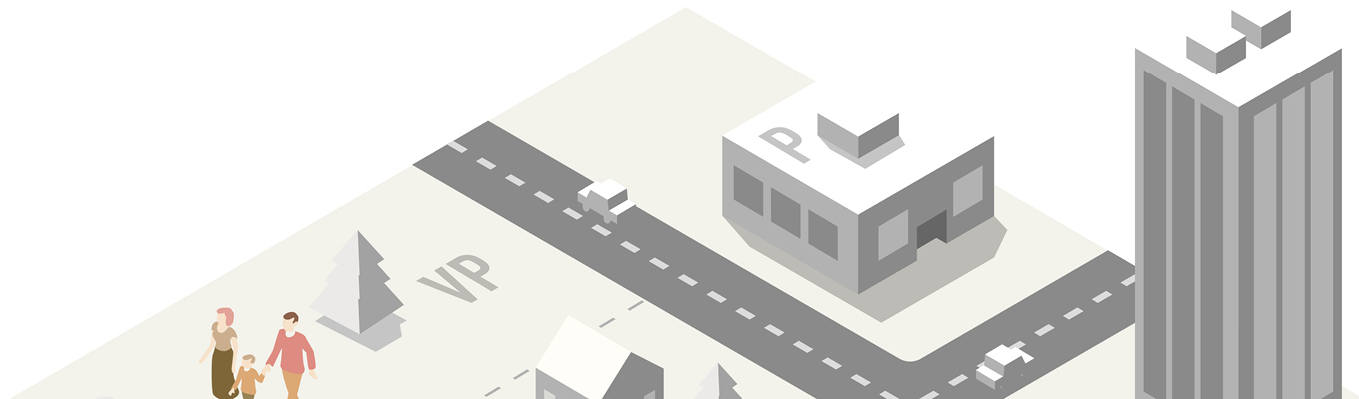
Päätöksenteko perustuu luotettavaan, kansallisesti ja kansainvälisesti vertailukelpoiseen tietoon. Kunnat voivat aktiivisesti hyödyntää tietoa yhteisöjensä ja ympäristönsä vastuullisessa kehittämisessä.

Yhdyskuntien taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyysarvioinnin maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa on entistä helpompaa. Tämä helpottaa ilmastonmuutoksen, kaupungistumisen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kaltaisiin haasteisiin vastaamista.

Maankäytön ja rakentamisen päätöspolku on selkeä. Niin kokonaisuutta kuin yksittäisten päätösten välisiä riippuvuuksia on helppo tarkastella.

Suunnittelu on tehokasta. Hallittu tietorakenne, yhdenmukaiset käytännöt ja kansalliset palvelut vähentävät päällekkäistä työtä ja kustannuksia.

**Suunnittelu on
ymmärrettävää**

Hankkeen tavoitteet summattuna

Osallistuminen
ja tiedonsaanti
on helppoa

Tieto kootaan
hallitusti

Päätökset
perustuvat
parhaaseen
tietoon

Suunnittelu on
ymmärrettävää

3. Hankkeen tiekartta vaiheittain

**Miten pääsemme
tavoitteisiin?**

2022 – 2027

Siirtymävaihe

2022

2027

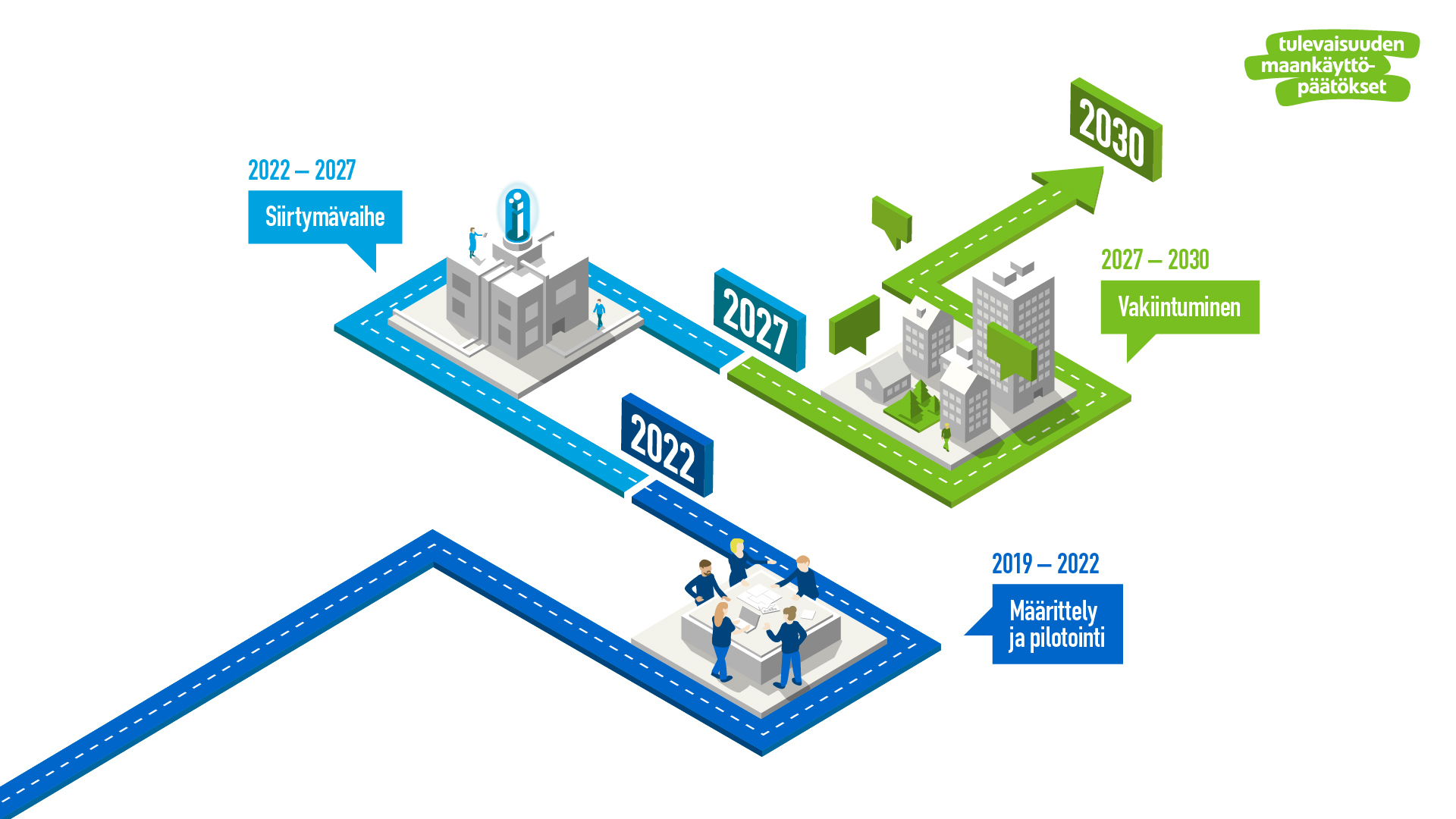
2030

2027 – 2030

Vakiintuminen

2019 – 2022

Määrittely
ja pilotointi

2022

2019 – 2022

Määrittely
ja pilotointi

Alan digitaalisille toimintatavoille on luotu perusedellytykset.

Viranomaiset tuottavat yhteentoimivia, luotettavia ja paikkaan sidottuja tietoja.

Keskeiset tiedot ovat saatavilla kansallisesti yhdestä paikasta.

- Määritellään yhteiset käsitteet
- Tunnistetaan keskeiset maankäyttöpäätökset ja varmistetaan niiden yhteentoimivuus
- Varmistetaan valtion tuki muutoksen toteuttamiseen
- Sidosryhmät osallistetaan muutoksen aktiiviseen tekemiseen
- Määritellään, toteutetaan ja testataan järjestelmät

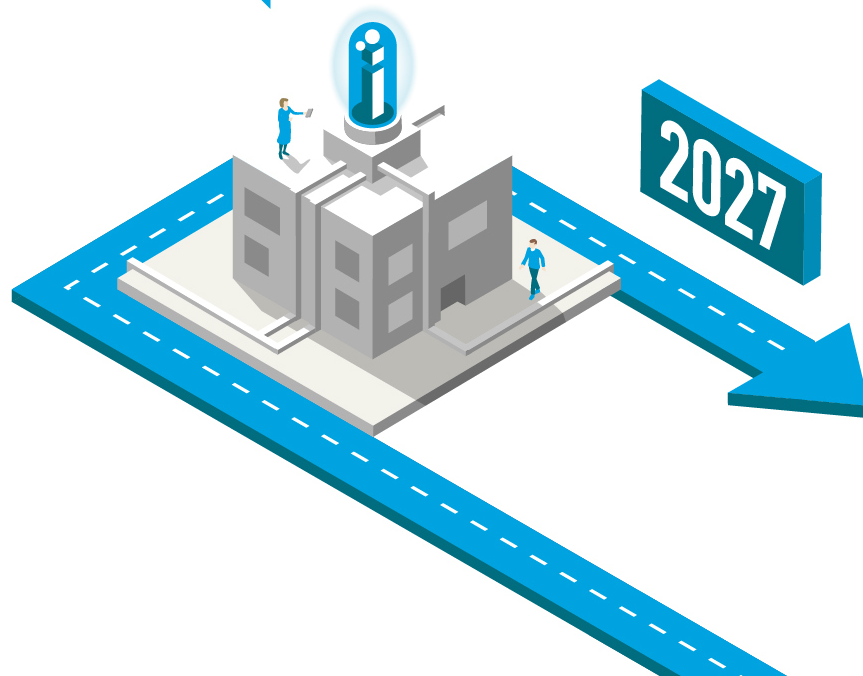
Vaikuttaminen oman elinympäristön suunnitteluun on helppoa, sillä tieto on ymmärrettävää ja saatavilla.

Aktiivinen vuorovaikutus tuo parempia päätöksiä ja säästöjä.

- Uudistetun lainsäädännön veloitteet vaiheittain täytäntöön
- Uuden suunnittelujärjestelmän käytännöt muotoutuvat
- Kaikki voimassa olevat kaavat ovat kansallisesti saatavilla
- Kansalliset järjestelmät tukevat maankäytön suunnittelua ja rakentamista
- Maankäytön suunnittelun ja rakentamisen tietojen keskinäistä yhteentoimivuutta parannetaan

2022 – 2027

Siirtymävaihe

- Yhtenäiset suunnittelukäytännöt vakiintuvat osaksi asiantuntijatyötä
- Maankäytön suunnittelu ja rakentaminen ovat yhteentoimiva kokonaisuus
- Kaikki maankäyttöpäätökset ja niihin liittyvä tieto kansallisesti saatavilla
- Maankäytön suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvien lakien yhteentoimivuus varmistetaan
- Laadukas digitaalinen tieto parantaa palveluita ja prosesseja

Osallistuminen ja tiedonsaanti on helppoa

Tieto kootaan hallitusti

Päätökset perustuvat parhaaseen tietoon

Suunnittelu on ymmärrettävää

Vuosi 2019

1/2019–
3/2019

Digitaalisten
maankäyttöpäätösten
tiekartta

» Kootaan aiemmin
tehtyjen selvitysten
perusteella vaiheistus
maankäyttöpäätösten
digitalisoimiseksi.

4/2019–
5/2019

Priorisoidut toimenpiteet
maankäyttöpäätösten
digitalisoimiseksi

» Valitaan laaditusta
tiekartasta vuoden 2019
loppuun mennessä tehtävät
toimenpiteet.

6/2019–
12/2019

Valittujen
toimenpiteiden
toteuttaminen

» Toteutetaan edellisessä
vaiheessa valitut
toimenpiteet. Esimerkiksi
keskeiset sanastot ja
tietomallit.

Tulevaisuuden maankäyttöpäätökset rakennetaan yhteistyössä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa.

Hankkeen toteuttajat:

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

RAMBOLL

ubigu

Spatineo

Kysymyksiä?

Lisätietoja: <https://www.ym.fi/>

https://www.ym.fi/fi-FI/Maankaytto_ja_rakentaminen/Ohjelmat_ja_strategiat/Tulevaisuuden_maankayttopaatokset

Liitteet

Määrittely ja pilotointi 2019-2022

Määritellään yhteiset käsitteet

- Määritellään ymmärrettävä käsitteistö, jolla mahdollistetaan eri sidosryhmien välinen sujuva vuorovaikutus - yhteinen kieli.
- Käsitteistö ja muut määritelmät kuvataan kansalliseen yhteentoimivuusalustaan (Suomi.fi).

Tunnistetaan keskeiset maankäyttöpäätökset ja varmistetaan niiden yhteentoimivuus

- Tunnistetaan maankäytön suunnittelun ja rakentamisen kannalta keskeisimmät maankäyttöpäätökset.
- Määritellään ja testataan tunnistettujen päätösten tietomallit.
- Varmistetaan suunnitteluprosessin lähtötietojen kansallinen saatavuus.

Varmistetaan valtion tuki muutoksen toteuttamiseen

- Tavoitteiden edellyttämät toimenpiteet ja niiden kustannukset on arvioitu huolellisesti eri toimijoiden näkökulmasta.
- Valtio sitoutuu tavoitteiden edistämiseen ja turvaa rahoituksellaan näiden toteutumisen.
- Ympäristöministeriö tukee uuden tiedonhallintalain vaatimusten toteutumista omalla hallinnonalallaan.

Sidosryhmät osallistetaan muutoksen aktiiviseen tekemiseen

- Digitalisaatio ei ole itseisarvo. Maankäyttöpäätösten digitalisaation hyödyt käytännön toiminnalle tunnustetaan laajasti.
- Sidosryhmät osallistuvat ja vaikuttavat aktiivisesti yhdessä muutoksen tekemiseen.

Määritellään, toteutetaan ja testataan järjestelmät

- Toimiva maankäyttöpäätösten digitalisaatio edellyttää alustatalouteen perustuvaa kansallista tietojärjestelmää ja palveluja.
- Asiakasohjelmistoja kehitetään yhdessä eri toimittajien ja sidosryhmien kanssa.

Siirtymävaihe 2022-2027

Uudistetun lainsäädännön veloitteet vaiheittain täytäntöön

- Uusi maankäyttö- ja rakennuslaki astuu voimaan vuonna 2022.
- Siirtymävaiheessa maankäyttöpäätöksistä vastaavat osapuolet uudistavat prosessejaan vaiheittain uuden lain vaatimusten mukaisiksi.
- Siirtymävaiheessa eri osapuolilla on käytettävissään muutoksen kansalliset tukipalvelut.

Uuden suunnittelujärjestelmän käytännöt muotoutuvat

- Uusi suunnittelujärjestelmä on otettu käyttöön.
- Maankäyttöpäätöksiä tuottavat tahot laativat tietomallipohjaisia suunnitelmia uusien suunnittelukäytäntöjen mukaisesti.
- Monet päätösten valmistelun käytännöt muotoutuvat vähitellen. Tämä huomioidaan suunnittelujärjestelmän jatkokehityksessä.

Kaikki maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset maankäyttöpäätökset ovat kansallisesti saatavilla

- Pääosin siirtymävaiheen aikana digitoidaan ja tallennetaan vanhat lainvoimaiset kaavatiedot kansalliseen tietojärjestelmään.
- Uuden lainsäädännön aikana maankäytön suunnitelmat ja rakentamisen luvat viedään aina kansalliseen tietojärjestelmään.

Kansallinen maankäyttöpäätösten tietojärjestelmä tukee maankäytön suunnittelua

- Maankäyttöpäätöksistä vastaavat osapuolet ottavat vaiheittain käyttöön kansallisen tietojärjestelmän palveluita.
- Kansalliset palvelut tukevat ja tehostavat suunnitteluprosesseja mahdollistaen parempia päätöksiä mm. osallistumisen ja vuorovaikutuksen kautta.
- Tietojärjestelmää kehitetään tuotantokäytön myötä saadun kokemuksen perusteella.

Maankäytön suunnittelun ja rakentamisen päätösten yhteentoimivuutta parannetaan

- Maankäytön suunnittelun ja rakentamisen prosesseja ja yhteentoimivuutta kehitetään kokonaisuutena.
- Tieto virtaa ja säilyy eheänä suunnittelun alusta aina toteutuksen loppuun ja käyttöönottoon.

Vakiintuminen 2027-2030

Yhtenäiset suunnittelukäytännöt vakiintuvat osaksi asiantuntijatyötä

- Suunnittelukäytännöt ovat yleisesti vakiintuneita asiantuntijoiden keskuudessa.
- Kansallista tietojärjestelmää hyödynnetään tehokkaasti osana eri viranomaisprosesseja ja asiantuntijatyötä.

Maankäytön suunnittelu ja toteuttaminen ovat yhteentoimiva kokonaisuus

- Maankäytön suunnittelun ja rakentamisen kokonaisprosessi muotoutuu yhteentoimivien prosessien ketjuksi, joka tuottaa laadukasta elinympäristöä.
- Kansallisen tietoinfrastruktuurin yhteiset palvelut liitetään osaksi maankäytön kokonaisprosessia.

Kaikki maankäyttöpäätökset ja niihin liittyvä tieto ovat kansallisesti saatavilla

- Osaksi kansallista tietojärjestelmää liitetään loputkin puuttuvat keskeiset maankäyttöpäätöstiedot.
- Järjestelmän tietosisältö rikastuu suunnitelmien taustatiedoilla, kuten selvitysaineistoilla.

Maankäytön suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvien lakien yhteentoimivuus varmistetaan

- Eri hallinnonalojen maankäyttöön ja rakentamiseen liittyvän lainsäädännön yhteentoimivuus varmistetaan.

Laadukas digitaalinen maankäyttöpäätöstieto parantaa palveluita ja prosesseja

- Maankäytön suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvää tietoa hyödynnetään valtakunnallisesti, mikä parantaa eri tahojen ja toimialojen palveluita ja prosesseja.
- Uusia palveluita kehitetään aktiivisesti digitaalisen maankäyttöpäätöstiedon pohjalta.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos!
